BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL | În România: 3 lei | În străinătate: 6 lei

Nr. 202 Joi 28 Iulie 1938
12 Pagini

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. ⊥ T. No. 120.288/932

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

# UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

## ASIGURAREA RECOLTELOR

Oricât de bine și-ar pregăti cultivatorul ogoarele, oricâtă grije ar pune în alegerea seminței, în facerea însămânțărilor și în toate celelalte rosturi ale câmpului din perioada desvoltării culturilor, el tot nu poate fi sigur, până la urmă, că va avea parte de recoltă și că se va bucura de rodul ostenelilor lui. Numeroase primejdii și calamități pândesc la tot pasul lanurile cele mai frumoase și nicio îndeletnicire nu pricinuește atâtea emoții ca aceea a plugarului, care nu se simte liniștit decât după ce se vede cu grăunțele în coșere. Ba gerul prea tare pentru semănăturile de toamnă surprinse neacoperite de zăpadă, ba seceta în faza creșterii, ba grindina, ba rugina, fără să mai pomenim de alte flagele (lăcustele, omida rusească, incendiile, inundațiile, etc.) pot să-i reducă la neant strădania și socotelile, lăsându-l în sapă de lemn.

La noi, nesiguranța aceasta este totală pentru soarta micului agricultor, care n'a ajuns încă să cunoască binefacerile instituției asigurărilor aplicate recoltelor. Țară cu transiții brusce dela un anotimp la altul, cu geruri siberiene, iarna, cu călduri tropicale, vara, suntem mai expuși capriciilor și turburărilor atmosferice decât țările situate sub climate mai constante.

Vara, mai ales, după perioade de arșiță dogoritoare, atmosfera se încarcă de electricitate, curenții de aer pornesc violent, deslănțuind furtuni și precipitațiuni, însoțite aproape regulat de grindină. Ravagiile acestea, deși în general limitate la porțiuni reduse, totuși, prin repetarea lor în diferite puncte ale țării, totalizează pagube care reprezintă cam 10% din recolta anuală.

Dacă proporția, raportată la totalul producției, pare suportabilă, pentru cei loviți — și aci ne referim la țăranii cultivatori, în deobște neasigurați — nenorocirea este totală și ireparabilă.

Iată încă un domeniu, în care grija de soarta micului cultivator n'a deșteptat nici o inițiativă serioasă din partea guvernelor anterioare.

Este așa de greu de făcut un pas și în această direcție? Cere prea multe sacrificii bănești?

Cu alt prilej, am arătat că în Bulgaria s'a introdus de ani de zile asigurarea recoltei și a vitelor, care dă roade minunate, aflându-se azi în plină desvoltare. De ce am rămânea mai prejos?

Asigurarea obligatorie ar avea avantajul, că prin numărul mare al asiguraților, deci al vărsămintelor, ar face ca, pe de o parte, cota individuală anuală a asiguratului să revină la o sumă derizorie, iar pe de alta, ca despăgubirea primită de cei încercați să reprezinte cu prisosință valoarea daunei suferite.

La fel și cu asigurarea vitelor, care, în Bulgaria, a dat rezultate atât de bune, încât a servit drept mijloc de propagandă și pentru introducerea asigurării recoltelor, față de care țăranul bulgar se arăta, la început, rebel.

Enunțăm aci problema, în credința că răspunde unei nevoi reale și, ca atare, va găsi locul ce i se cuvine în programul închinat de actualul guvern marii opere de ridicare a satelor.

## Problema evreiască în actualitate

xx

**Agravarea situației din Palestina, unde asasinatele și atentatele nu mai pot fi stăvilite, pune din nou pe tapet problema evreiască și face să fie cercetată cu atenție deosebită ori ce propunere nouă ce se emite pentru rezolvarea acestei chestiuni.**

**In „World Review" contele Coudenhove-Kalergi scrie că o puternică emigrare evreiască în orice țară ar da naștere la o acțiune antisemită și de aceia sugerează ideea de a se găsi o țară în care evreii să nu fie o minoritate, ci o majoritate.**

**D-sa propune alegerea Rhodesiei de Nord din platourile Africei, care are o întindere de 3 ori mai mare decât Anglia și cu o populație de 10.000 de europeni față de un milion și jumătate de negri.**

**D. Kalergi spune apoi că înfăptuirea acestui plan s'ar face în colaborare cu Germania, Polonia, Ungaria, contribuind astfel la slăbirea mișcării antisemite din aceste țări și ar diminua tensiunea dintre evrei și arabi în Palestina.**

**Propunerea d-lui Kalergi face parte din acele soluțiuni teoretice și sentimentale ale oamenilor bine intenționați, soluțiuni cari din nefericire nu sunt puse în aplicare pe teren practic și problema ia — în Europa și în Palestina — un caracter din zi în zi mai acut.**

**In legătură cu spinoasa problema evreiască a fost pe larg comentată în toată presa mondială, noua atitudine rassistă a Italiei, prin care se precizează că evreii sunt uni ca populație din Italia care nu s'a asimilat, „deoarece se compune din elemente rassiale ne-europene".**

**Surpriza e cu atât mai mare cu cât în Italia nu se pune problema pe terenul social ca în Polonia, cu cele peste 3 milioane de evrei, mare parte săraci, cari sunt o povară și o grije pentru colectivitate; nici pe terenul economic stăpânit aproape în întregime de evrei; nici ca în Franța, pe terenul politic.**

**In Italia cu 42 de milioane locuitori nu sunt decât 40.000 de evrei, mulți din ei asimilați și italienizați.**

**In patria d-lui Mussolini evreii nu erau considerați deci decât ca o minoritate fără importanță, a cărei prezență în mijlocul italienilor nu constituia vreo preocupare. Anul trecut, rectorul Universității din Perugia, d. Paolo Orano, într'un documentat studiu relevă contrazicerea din atitudinea acelor evrei italieni, cari deși pretind că s'au asimilat, nu merg totuși în unison cu aspirațiile statului italian, vor să fie și italieni și evrei sioniști, suspină cu fracmasoneria și iudaismul internațional și duc o politică mai rassistă decât a tuturor celorlalte neamuri.**

**Arătând cât de bine sunt tratați evreii în Italia, d. Orano le amintește că și în Germania — atât de detestată azi de ei — se simțeau atât de bine în cât ajunseseră să se creadă acolo cu drepturi de stăpânire.**

**Pe această temă o polemică a urmat între publiciștii evrei și italieni, invocându-se între altele ca temei al acuzației de rassism adusă evreilor din Italia alarma comunităților iudaice că evreii din Italia se căsătoresc cu creștine într'o proporție de 26 la sută!**

**Pentru cei 40.000 de evrei câți are Italia alarma era escesivă și de acela presa din lumea întreagă e nedumerită în ce privește țelurile mai îndepărtate și nedate încă la iveală ale nouei politici a Italiei față de evrei, țeluri cari par mai de grabă îndreptate pe tărîmul internațional și anume spre acele puncte unde atitudinea ori numărul evreilor constitue un permanent focar de neliniște.**

## In grădinile dela Quai d'Orsay

### O seară de feerică apoteoză

de ANDRE MAUROIS
Dela Academia Franceză

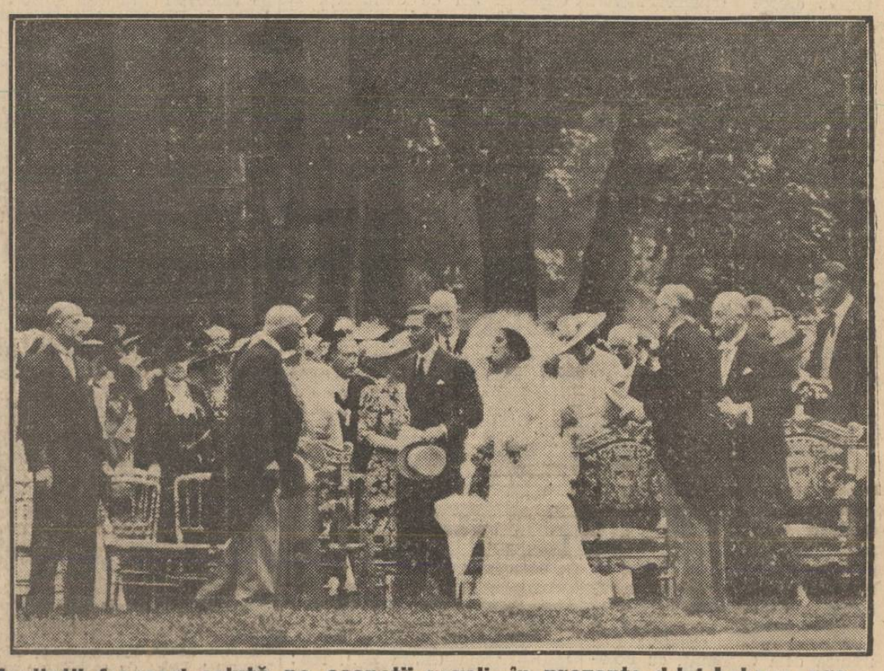

**Invitații francezi salută pe oaspeții regali, în prezența d-lui Lebrun, președintele Franței**

Altădată focurile de artificii se terminau printr'un „buchet" și feeriile printr'o apoteoză. Era un obiceiu excelent. E bine ca marile spectacole să fie construite asemenea operelor de artă, iar emoțiile să fie orânduite, urmând unor forțe mereu crescânde, iar frumusețea scenelor să sporească pe măsură ce scade puterea de atenție a unui spectator saturat de plăceri.

Această admirabilă vizită regală, care a fost un spectacol atât de frumos, mișcător și reconfortant, a fost înscenată cu un gust desăvârșit. După minunata serată dela Operă, s'ar fi putut pune întrebarea dacă va fi posibil să se menție încă această mișcare de continuă ascensiune. Organizatorii serbărilor ce ne-au încântat, au reușit. Această ultimă serată, dela ministerul afacerilor străine, a întrecut pe toate celelalte prin grația și farmecul ei feeric.

Trebue să mărturisim că decorul era foarte potrivit pentru așa ceva. Grădinile dela Quai d'Orsay sunt vaste și bine plantate. Marii arbori încadrează cu frunzișul lor o imensă peluză spre care coboară o frumoasă scară. Iluminația făcuse din aceste grădini, visul unei nopți de vară. Izvoare de lumină, nevăzute, mărgineau fiecare răzor cu o dungă luminoasă, făceau ca frunzișul să pară străveziu, iar tufișurile străbătute de o flacără dulce. De cealaltă parte a palatului, ferestrele deschise lăsau să se întrevadă, pe Sena, fântâni înalte viorii, portocalii, verde deschis. Era una din acele seri în care Disraeli ar fi întrebat pe Regina Victoria dacă zâna Titania nu-l transportase cumva pe insula ei.

In saloane, scena era deosebită, dar nu mai puțin remarcabilă. Spectacolul se desfășura în salonul zis „de l'Horloge", de stil puțin cam încărcat, dar decorativ și creat pentru astfel de serbări. In jurul Regelui și al Reginei, femeile erau încântătoare. Pentru prima dată, dela începutul acestor serbări, frumusetii tinereții i se acordase cu generozitate, un loc pe care protocolul de până acum il precupețise. Toaletele și coafurile erau mai îndrăznețe decât la Elysée. O tânără femee arsă de soare purta în coafură un crin; altele purtau o mare pană albă. Diademei încadrau chipuri fără sbârcituri. Literații se amestecau cu diplomații. Lumea mondenă se întâlnea cu membrii parlamentului și se înțelegeau de minune. Era într'adevăr, o reuniune încântătoare și care reprezenta mai bine decât oricare alta, elitele societății franceze.

Spectacolul? Mărturisesc că l-am ascultat prea puțin. De palmalul foarte apropiat se înălța murmurul mulțimii, care cere

(Continuare in pag. 2-a)

## Vacanța lor...

**Copiii Ducelui și Ducesei de Kent, — prințul Edward și principesa Alexandra, — ieșind din palatul părinților lor, la Belgrave Square, și ducându-se să-și petreacă vacanțele, în localitatea Sandwich.**

xx●●xx

## Ziarul „News Chronicle" interzis în Germania

Berlin, 25 (Rador). — *Ziarul londonez „News Chronicle" a fost interzis în Germania pe un timp nedeterminat.*

*In cercurile bine informate se afirmă că această măsură a fost determinată de faptul că acest ziar a publicat o serie de informațiuni extrase dintr'o expunere făcută de un ofițer superior al armatei germane cu privire la Spania.*

xx●●xx

## Barcă scufundată

*Berlin, 25 (Rador).* — O barcă cu motor, care venea dela Brema, a fost lovită la gura Weserului de un vas cu pânze suedez.

Barca s'a scufundat imediat. Doi oameni din echipaj s'au înecat.

## Puternică explozie de gaze la o sondă

### Doi grav răniți

Moreni, 25 Iulie

**Astăseară, la ora 10, o puternică explozie de gaze s'a produs la sonda nr. 16 a societății „Unirea", din schela Piscuri.**

**Au fost grav răniți lucrătorul Traian Ionescu și lăcătușul Gheorghe, în momentul când controlau un motor al sondei care nu mai funcționa.**

**Explozia s'a întâmplat din cauza unui ventil ce se afla lângă sondă și nu se știe de cine a fost lăsat deschis.**

**Gazele emanate prin acest ventil au inundat baraca sondei și în momentul când motorul a fost pus în funcțiune, au luat foc, prinzând în mijlocul lor pe cei doi lucrători.**

**Cu o mașină, răniții au fost transportați la spitalul din Moreni, spre a li se da îngrijirile necesare.**

**Autoritățile vor cerceta mâine cine a lăsat ventilul deschis.**

## Chestia reluării relațiilor diplomatice dintre Anglia și Mexic

Londra, 25 (Rador).—*Răspunzând astăzi unei întrebări în Camera Comunelor, d. Neville Chamberlain a declarat că președintele Mexicului s'ar fi pronunțat că nu s'ar opune reluării relațiilor diplomatice cu Anglia, dacă guvernul britanic ar face în acest scop o propunere fără condiții.*

*Primul ministru britanic a adăugat că în împrejurările actuale guvernul Marei Britanii nu este dispus să facă o astfel de propunere.*

## REGINA IN CHIVOTUL DE AUR AL ARGEȘULUI

de AL. GREGORIAN

**Curtea de Argeș e o bijuterie de vis și de lumină, cu turle înmuiate în aur, cu bolți de umbră, cu ceardacele îmbrăcate în chilimuri, cu stâlpării verzi și violete, cetate de basm, în care au coborît mocanii scrișî în pieptare înflorate, triști și tăcuți ciobani de pe pripoare de munți care au adulmecat din zări miros de rășină arsă și au prins în vrana peșterilor vuetul jalei din țară.**

**In aer se topesc arome de cimbru și de petunii.**

**E o liniște absolută ca într'o uriașă sală de concert în care nu se aud decât melodiile trâmbițelor. De azi dimineață muzicile răspândite în zăvoaele Argeșului cântă neîntrerupt și sfâșietor. Clopotele silabisesc un prohod solemn și tărăgănat ca în cronicile în care mor Voevozii lui Miron Costin și ai lui Neculce. Ecourile lor se sparg în falduri largi de lanțul culmilor din jurul Cetății de Scaun, și se răsfrâng peste arhitectura poleită cu soare a catedralei — ca un geamăt în andante, ca un suspin de violoncel.**

**Pe pieptul drumurilor de piatră urcă în convoae caligrafiate cu negru și alb Despine mărunte și galeșe cu lumânări în mâini. Le bat marămile de borangic în călcâiul opincii cu nojițe și salbele împărătești li se pierd în berechetul aurului din ii. Unele sunt bătrâne și smerite și albe, cu sprincene de colilie. Altele sunt abia pârguite, ca domnițele basarabe și melancolia le stă pe obrajii oacheși ca bruma pe prune. Merg cu privirile în pământ, cu basmaua la gură și cu lacrămile rău după ele, merg să ducă Reginei săraca dar evlavioasa lor ofrandă: chite viorii de flori de munte.**

**Dela gară și până sus la mânăstire, numai eșarfe violete fluturând regrete și adio pentru despărțirea supremă, numai covoare și numai flori. Pe piedestale drapate în mov scânteiază imense găvane de bronz din care se înalță spre cerul de peruzea ca ochii marei Moarte jertfa de fum și de mirodenie a tămâii.**

**Plopii nu-și mai tremură frunzișul de argint, castanii par niște monahi aliniați pentru vecernie, brazii sunt de piatră**

(Continuare in pag. 2-a)

## FILME

In tren.

In clasa II.

— Ce căldură, domnule!... Ce înghesuială, nenișorule!... Mai bine rămâneam acasă, — cu căldură dar fără înghesuială!

— De ce nu preferi rapidul?... Iei tichet, ai loc rezervat, vii cu două minute înnainte și călătorești ca un lord.

— Ușor de zis... Dar leafă mică, viața scumpă.

— Auzisem că vrei să te însori... Dacă lași să treacă vremea, te căsătorești pentru musafiri... Caută o femee în stare să poată plăti tichetul, și n'o să mai suferi nici de căldură, nici de înghesuială.

— Dacă nu cumva de amândouă! Glumește un vecin.

— Ei!... Ușor de zis.. De când caut și nu găsesc!

— Dar cum ai vrea să fie?

— Cu parale multe și cu zile puține.

In clasa III.

Conducătorul se adresează unui oltean, tânăr și simpatic, plecat din fundul Gorjului ca să-și vadă o rudă.

— Constanța!

Călătorul își pipăe biletul păstrat sub cămașă și scoate capul pe fereastră.

Când dă cu ochii de marea poleită de soare, se bate cu palma pe obraz, exclamând:

— Tii!... Ce de mai Jii!... Ce de mai Jii!...

*Don José*

ASPECTE SOCIALE DIN ARDEAL

## După ridicarea stavilelor

de I. AGÂRBICEANU

**Odată cu răspândirea culturii în popor, cu creșterea accelerată a civilizației, odată cu ridicarea stavilelor orașelor și pentru românii din Ardeal, exodul populației sătești la oraș a tot crescut.**

**Socotesc însă că motivul principal, inițial, a fost altul.**

**Până la ștergerea iobăgiei, familiile țărănești oricât de numeroase, nu simțeau lipsa pământului pe care să-și câștige existența. După ștergerea iobăgiei, țăranii români au rămas cu moșioare proprii, în general neîndestulătoare pentru familiile numeroase. E adevărat că puteau lucra și acum, în diferite condiții, pe moșiile mari, însă tot mai mulți își încercau norocul și la lucrul la oraș. In primul rând pentru a agonisi bani să-și mărească moșia de-acasă, prin cumpărarea de pământ.**

**Unii dintre acești emigranți, cei mai puțini, veniți de mici la oraș, s'au pripășit și la vreo meserie sau negoț. Își făceau ucenicia, ieșeau calfe, dar cei mai mulți dintre ei nu aduceau un spor la clasa mijlocie românească.**

**In toată scurgerea veacului al 19-lea, societatea românească la orașe,— afară de cele patru-cinci centre culturale ale noastre, — a fost abia în curs de înfiripare, în primul rând prin așezarea alc a liberilor profesioniști: advocați medici, funcționari la băncile românești.**

**Tineretul nostru intrat la meș teșuguri, comerț sau industrie crescut la străini, în mediu străin, mișcându-se mereu în class mijlocie străină, sfârșia prin a-și pierde naționalitatea. Mai ales prin faptul că pentru a-și puteo deschide un atelier ori o prăvă lie, independent de stăpân, era ademenit să se căsătorească cu străine, fiice sau rudenii de ale patronului, sau fete cu oarecare zestre, care-i puteau ajuta să ajungă la independență.**

**In cursul celor cinci-șase decenii, în toate orașele mari din Ardeal clasa mijlocie străină, care de orice origină ar fi fost era în curs de maghiarizare, a fost alimentată cu multe elemente românești, pregătite pentru ocupațiile clasei mijlocii. In Cluj, Oradea, Satu Mare, Arad, Timișoara, Brașov, Târgul Mureș, ba chiar și în Alba Iulia și Făgăraș, sunt și azi o mulțime de familii din clasa mijlocie străină, în care**

(Continuare in pag. 2-a)

## Opere (volumul IV și V) de I. L. Caragiale

### (Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II")

Tipărirea operelor lui I. L. Caragiale, în ediție integrală, — pe cât împrejurările o vor îngădui,— începută cu opt ani în urmă, de Fundația pentru literatură și artă „Regele Carol II" e un fapt de cultură a cărui însemnătate nu va scăpa nimănui și—putem afirma chiar, fără temerea de a cădea în păcatul exagerării— unul dintre acelea care contribuie hotărîtor la schițarea profilului spiritual al unei epoci.

Sub îngrijirea regretatului Paul Zarifopol au apărut, cum se știe, între anii 1930—1932, trei volume cuprinzând proza literară a lui Caragiale. Sarcina ostenitoare și plină de grele răspunderi, dar atât de pasionantă, a continuării lucrului început de Paul Zarifopol, a trecut asupra d-lui Șerban Cioculescu, unul din cei mai pregătiți cercetători de istorie literară românească și poate cel mai indicat prin probitatea și discernământul spiritului său critic, spre a duce la bun sfârșit editarea operei marelui Caragiale.

Cele două tomuri — al IV-lea și al V-lea în ordinea numerotației — de curând apărute sub îngrijirea d-sale, cuprind, cel dintâiu „notițe critice, literatură și versuri", celălalt „articole polemice și cronici dramatice", fiecare cu câte o bogată „addenda", unde cititorul poate găsi pagini de proză și versuri de o valoare literară mai scăzută, prețioase totuși pentru cunoașterea cât mai credincioasă a personalității autorului lor.

Imprejurarea e binevenită pentru a ne împrospăta amintirea acestui incomparabil artist și a face mai apropiate prieperii noastre, înțelesul și valoarea operei sale, isvorîtă dintr'un puternic simț realist, de observație nepărtinitoare și neîndurată.

Caragiale a fost un spirit eminamente critic, un anti-liric. D. Șerban Cioculescu ne informează că „în intimitate, se ferea a vorbi chiar despre poeziile lui Eminescu, cărora le prefera inspirația mai obiectivă și senină a lui G. Cosbuc" (Prefața vol. IV). D-sa respinge însă „imagina falsă" a lui Caragiale ce ar reprezenta tipul artistului singularizat, prin exercițiul artei sale,

I. L. CARAGIALE

în turnul de fildeș al idealului estetic. Fie că imagina aceasta a isvorît și dăinuește „dintr'o nevoe de simplificare, unită cu dârze resentimente liberale, împrospătate cu fiecare generație" (vol. V, Introducere, p. XXVII), fie din orice alt motiv sau împrejurare, nu se poate contesta faptul participării active a lui Caragiale, la preocupările societății românești dela sfârșitul veacului trecut și începutul celui de față, prin critica lui socială exercitată nu numai dealungul unei întinse activități gazetărești dar și prin aceea pe care o găsim la temelia operei lui literare care se bucură în ochii noștri de cea mai înaltă prețuire.

Contimporan al unui moment istoric de mare însemnătate pentru țara noastră și al unor prefaceri radicale în structura așezărilor ei sociale și economice, Caragiale a fost observatorul necruțător al răsfrângerilor pe cari le-au avut reformele politice asupra societății timpului său. Revizuirea Constituției în anii 1883-1884, chestiunea „sufragiului universal" și aceea a „suveranității poporului" se discutau și săvârșeau cu înflăcărare, într'o atmosferă de optimism liric, de naivitate lesne încrezătoare, dar și de ignoranță și totală nepregătire, care înlesneau răspândirea desmățului demagogic.

Din acest punct de vedere critica lui socială, înfățișată prin comedii și câteva din „momentele" sale, înseamnă, deosebit de valoarea artistică, un document neprețuit al vremurilor de acum o jumătate de veac.

Dar critica lui Caragiale nu își restrânge înțelesul și valoarea doar la acest moment din evoluția societății românești: a reformelor democratice dela sfârșitul veacului trecut, ci ea privește pe deasupra acestui moment, la desfășurarea vieții publice în general, în care venalitatea, minciuna și corupția se exercită indiferent de împrejurările istorice pe care le străbate societatea respectivă.

Admirabilul „Conu Leonida" reprezintă, desigur, în trăsături neuitate, deformarea caricaturală pe care o capătă înțelesul și rostul funcțiunilor publice ale statului democrat și liberal, în mintea naivă a simplului cetățean, dar și mentalitatea tipică a funcționarului de totdeauna, în raporturile lui cu statul, cu ierarhia administrativă.

Dincolo de moravurile sociale și politice ale vremii pe care o înfățișează cu un realism incomparabil în literatura noastră, personagiile caragialiene participă, pe un plan superior, la eterna și unanima comedie a vieții, prin trăsături în care putem recunoaște elementele permanente ale sufletului omenesc.

Calitatea humorului și finețea pătrunderii lui critice, chiar atunci când se exercitau cu prilejul unei îndeletniciri cum e aceea gazetărească, ale cărei produse sunt sortite caducității, înzestrează foiletonul sau articolul de ziar, semnat de el, cu o prospețime și o vioiciune care vor face oricând lectura lor pasionantă, chiar când împrejurarea care stârnea verva scăpărătoare a duhului caragialian va fi fost de mult trecută din actualitatea istorică, în mormântul arhivelor. Un exemplu, luat la întâmplare — articolul *Păreri libere*, prin care-și începe colaborarea la „Universul", în 9 Iunie 1900, — ilustrează cu prisosință această „tinerețe fără bătrânețe" a condeiului său:

„Când excelentul meu amic, d. Cazzavillan, a binevoit să-mi ceară concursul literar pentru „Universul", am știut bine că nu este ușor a corăspunde la așa onoare. A scrie, cu câtuși de puțină pretențione literară, într'un jurnal așa de răspândit în toate clasele societății, e o întreprindere destul de serioasă pentru cine are conștiință de câtă răspundere își ia un om când se prezintă, altfel decât numai că

(Continuare in pag. 2-a)